

Farqona haqiqati

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

<http://farhaqiqat.uz/>

t.me/farhaqiqati

УЗОҚ БОШ ҚОТИРИБ, КАЛТА ЎЙЛАШДИ

7-БЕТ

ОЛИС МАСОФАНИ ЯҚИНЛАШТИРГАН ДИПЛОМАТ МЕМУАРИ

4-БЕТ

«ҲАЛОЛ МЕҲНАТДА БАРАКА БЎЛАДИ!»

8-БЕТ

5-БЕТ

БАҒДОД ҚАЛАМПИРИ

ДУНЁ БОЗОРИНИ
ЭГАЛЛАМОҚДА

ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАР УЧУН САУДИЯ АРАБИСТОНИГА ЭЛЕКТРОН ВИЗА БИЛАН КИРИШ ИМКОНИАТИ БЕРИЛДИ

8-БЕТ

3-БЕТ

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ БОШИ БЕРК КЎЧАДАМИ?

Давоми 3-бетда

Ўтган сешанба куни вилоят ҳокимлиги катта мажлислар залида халқ депутатлари Фарғона вилояти Кенгашининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Унда вилоят ижтимоий-сиёсий ҳаётига оид бир нечта масалалар бўйича ахборотлар эшитилди ва депутатлар томонидан муҳокама қилинди. Шу жумладан, Фарғона вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари Фаррух Ўсаров вилоятда жиноятчиликнинг ҳолати, унга қарши курашиш ва олдини олиш борасида ички ишлар органлари томонидан 2023 йилнинг биринчи ярим йиллигида амалга оширилган ишлар бўйича ахборот бериб ўтди.

Хабарингиз бор, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев яқинда Фарғона вилоятига ташрифи чоғида Ички ишлар вазирлигининг кенгайтирилган ҳайъат йиғилишини ўтказиб, мамлакатнинг ҳуқуқ-тартибот соҳасидаги ишлар аҳволини таҳлил қилар экан, жорий йилнинг ўтган олти ойидаги ҳолат бўйича Фарғона вилоятида криминоген вазият яхши эмаслигини, айниқса, ўта оғир ва оғир жиноятлар энг кўп содир этилганини айтиб ўтди.

Президент қарори амалда

РИШТОН ТЎҚИМАЧИЛИК МАРКАЗЛАРИДАН БИРИГА АЙЛАНМОҚДА

**Риштон деганда кўзни қамаштирувчи камалакранг
кулоччилик буюмларини эслайсиз.**

Дарҳақиқат, Риштон дунё кулолчилик санъати марказларидан бири. Лекин Риштон бошқа соҳаларда ҳам ном қозонмоқда. Бугун бу ерда йирик саноат корхоналари ишлаб турибди. Кун сайин янгилари қаторга қўшиляпти. Бунда бир жиҳатдан Президентнинг кластер тизимига асос солгани муҳим аҳамият касб этди.

2018 йил. Мамлакатда пахтачилик кластерига эндигина қадам қўйилаётган пайт. Ана ўшанда Риштон туманида "Русўзбектекс" пахтачилик кластерига асос солинди. Ўшанда ҳосилдорлик жуда кам – 25 центнер эди. Ўтган тўрт йил кластер тизимининг афзаллигини кўрсатди. 2022 йилда ўртача ҳосилдорлик 36 центнердан ошди. Шу кластернинг ўзи 21 минг тоннадан ортиқ пахта хомашёсини етиштирди ва ундан 7 минг тонна тола ишлаб чиқарди. Унинг тенг ярми кластерга тегишли корхонада қайта ишланди.

Ҳозиргача "Русўзбектекс" кластери корхонасида йилига 3 минг 600 тонна пахта толасидан эшими нозик юқори сифатли ип йиғириляпти. Унга юртимизда ҳам, чет элда ҳам харидор бисёр. Риштонда йиғирилган иплар нейро кўрсаткичи, яъни қуввати юқори экани билан ажралиб туради. Шунинг учун Европа мамлакатларига сочиқ тўқиб экспорт қилувчи корхоналар айнан Риштон ипини сотиб олмоқда.

Кластер раҳбарияти Президентнинг пахта толасидан фақат тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришгача бўлган жараённи қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги фармон ва қарорларини мамнуният билан кутиб олди. Туман ҳудудидаги қишлоқ хўжалигига яроқсиз 3,5 гектар ер майдонини сотиб олиб, бу ерда янги ишлаб чиқариш корхонаси кўрди. Лойиҳа қиймати 30 миллион евро бўлиб, унинг 22 миллиони банк кредити, қолган 8 миллион евро муассиснинг инвестицияси эди. Шу кунларда қурилиш ишлари биринкетин якунланиб, цехлар фаолиятини бошламоқда.

– Бир кунда 10 тонна тайёр маҳсулот – сочиқ ишлаб чиқарилади, – дейди "Русўзбектекс" корхонаси директори Дилшод Ҳамдамов. – Ҳозирги кунда бўёқ цехи дастгоҳларини йиғиш бошланган. Ундан сўнг тикув цехи ишга солинади. Дастгоҳлар тўлиқ етиб келган. Монтаж ишлари давом этапти. Сентябрь ойида учта цех ишга тушади.

"Европа технологияси – Европа меъёрларидаги маҳсулот". Бу "Русўзбектекс" кластерининг бош шiori. Шунинг учун ҳам тўқув, бўёқ, тикув цехларига фақат Европанинг энг илғор технологияси жорий этилмоқда. Италия, Франция, Германия дастгоҳлари ўрнатилляпти, корхонага. Тўқув цехида эса экспорт буюртмаларини адо этишга киришилди.

– Қишлоқлардаги уйда ўтирган аёлларни ишга олдик. Икки ойда тўқувчиликни ўрганиб олишди, – дейди уста Мадина Жўраева. – Ҳар бирига тўқув станогини бердик. Моҳирлик билан бошқаришяпти. Энди уларга ҳам шогирдлар бириктирганмиз.

Тўғри, Ўзбекистонда сочиқ ишлаб чиқариш корхоналари илгари ҳам ишга туширилган. Аммо Риштонда энг нафис ва энг майин маҳсулот тўқияпти. Сабаби – юқорида айтганимиздек, йиғирувдан чиққан ипнинг нозиклигида.

Айни кунларда бўёқ ва тикув цехларида ускуналарни сошлаш ишлари авжида. Мақсад корхона тўлиқ тизимини шу йил сентябрида ишга туширишдир.

– Ҳозирги кунда тўқув цехида 500 нафар ишчи ўрни яратилган. Бўёқ ва тикув цехини ишга туширганимиздан сўнг яна 600 нафар ишчи оламит ва 1100 нафарга етади, – дейди Дилшод Ҳамдамов. – Маҳсулотлар тўлиқ экспортга йўналтирилган. Ўзимиз етиштирган пахтани йиғириб, тўқиб, бўяб тайёр маҳсулот ҳолатида юз фоиз экспорт қиламиз.

Лойиҳанинг иккинчи босқичида яна бир ип йиғирув корхонаси қурилади. Шунда кластер етиштирган пахтадан олинган 7 минг тонна толанинг барчаси унинг ўзида ип қилиб йиғирилади ва провардида тўқув, бўёқ цехларидан ўтиб, тайёр маҳсулот ҳолатида экспорт қилинади.

**Муҳаммаджон ОБИДОВ.
Элёр ОЛИМОВ олган
суратлар.**

Буни, албатта, ўқишингиз шарт!

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ БОШИ БЕРК КЎЧАДАМИ?

(Бошланиши 1-бетда).

Қанчалик аччиқ бўлмасин, жиноят қилган шахсларнинг ҳар учинчисини ёшлар ташкил қилаётгани очик-равшан тилга олинди. Улар томонидан содир этилган жиноятларнинг 32 фоизи ўғрилик ва фирибгарликдир. Ушбу тоифадаги жиноятлар энг кўп қайд этилган икки вилоятнинг бири Фарғоналиги хавотиримизни янада оширади. Фарғона шаҳрида ўғрилик, Қўқонда тан жароҳати етказиш кўп юз берган. Эътибор беринг, ёшлар жиноятчилигининг катта қисми назоратсиз қолган вояга етмаганлар ҳиссасига тўғри келяпти. Булар ичида ўта оғир жиноят содир этганлари ҳам бор. Бу борада вилоятда ҳам, республикада ҳам энг ёмон аҳвол Қўқон шаҳрида. Вилоятда вояга етмаганлар иштирокидаги оғир жиноятларнинг 20 фоизи ва ўта оғир жиноятларнинг 43 фоизи айнан Қўқон шаҳрига тўғри келган. Ачинарлиси, 47 нафар мактаб ва 18 нафар коллеж ўқувчиси жиноятга қўл урган. Бу бутун республика бўйича энг ёмон кўрсаткичдир.

Юртбошимизнинг ташвиши ўринли. Вилоятдаги бугунги криминоген вазият азалдан ўзининг меҳнаткаш, танти, самимий инсонлари билан республикага танилган фарғоналиклар шаънига доғ бўлиб тушмоқда. Вилоят ички ишлар бошқармасининг сессияга берган ахборотидаги рақамлар ҳақиқатан ҳар биримизни чуқур ўйга тартади. Вилоятда жиноятларни рўйхатга олмаслик орқали уларни яшириш оддий ҳолга айланиб қолган бўлса, ҳуқуқ-тартибот идоралари мансабдорлари жиноятчиликка қарши курашиш бўйича ўзига юклатилган вазифаларга совуққонлик билан қараса, коррупция ҳолатларига йўл қўйса, мансаб ваколатидан шахсий манфаатларида фойдаланса, албатта, жиноятчилик ошади-да!

Фарғона вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари Фаррух Ўсаров ахборотида қайд этилганидек,

2023 йилнинг биринчи ярим йиллигида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ҳамда бошқа ҳамкор идора ва ташкилотлар билан биргаликдаги амалий ишлар натижасида вилоятда рўйхатга олинган жиноятлар деярли 1000 тага ёки 12,7 фоизга, олдини олиш мумкин бўлган жиноятлар 14,6 фоизга, маҳаллалар ҳудудида содир этилган жиноятлар 9,5 фоизга камайди. Жиноятларнинг ҳар 100 минг аҳолига нисбатан салмоғи 28 тага пасайди.

Лекин, жиноятларнинг 10-15 фоизга жиловланишини қониқарли натижа деб бўлмайди. Жиноят салмоғи бўйича вилоят республикада Тошкент шаҳридан кейин иккинчи ўринда тургани криминоген вазиятимиз қанчалик оғир эканлигини кўрсатиб турибди. Яъни, Тошкент шаҳрида 10298 та, Фарғона вилоятида 6475 та.

Айрим жиноят турлари бўйича эса энг ёмон кўрсаткичлар ҳам вилоятга тўғри келиши тизимда жиддий камчилик ва муаммолар борлигини кўрсатмоқда.

Республикада оғир ва ўта оғир турдаги жиноятлар бўйича 2-ўринда бораётган Фарғонада 1 863 та шу турдаги жиноятлар содир этилган.

Вилоятда биринчи ярим йилликда 19 та қотиллик рўй берган бўлиб, бу борада ҳам республикада 3-ўриндамиз. Энг кўп қотиллик содир этилган шаҳар-туманлар салбий рейтингда Данғара тумани пешқадамлик қияпти. Атиги олти ойда туманда 4 та қотиллик содир бўлганини қандай изоҳлаш мумкин.

Афсуски, тан жароҳатлари етказиш жинояти бўйича вилоят кесимида ҳам, шаҳар-туманлар кесимида ҳам Фарғона 1-ўринда. Яна бир ташвишли ҳолат, республика бўйича қайд этилган ўғирликларнинг 17 фоизи айнан Фарғона ҳиссасига тўғри келади.

Вилоятда вояга етмаган ўсмирлар иштирокидаги 356 та жиноят рўйхатга олинган. Бу республика кўрсаткичининг чорак қисмини ташкил этади. Шу ёшдаги назоратсиз йигит-қизлар асосан

ўғрилик, безорилик ва талончилик жиноятларига "қўл урган". Уларнинг 70 фоизи мактаб ўқувчиларидир. Умуман олганда, вилоятимиз ёшлари 6 ой мобайнида 1927 та жиноят содир этган бўлиб, бу рақам республика кўрсаткичининг 14 фоизидир. Ёшлар аксарият ҳолларда фирибгарлик ва ўғрилик қилишган. Эътибор беринг, таълим муассасаларида ўтказилган тадбирлар натижасида 618 нафар ўқувчи совуқ қурол (тиғли, пичоқ, пневматик қурол, электро-шокер, спорт анжони, кастет каби) олиб юргани аниқланган.

Такрор бўлса-да айтиш жоизки, Фарғона вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари Фаррух Ўсаров ахборотидаги рақамлар шунчаки кўрсаткичлар эмас, балки жамиятни хавотирга солаётган жиддий муаммолардир. Бу жиноий ҳолатлар ортида биз келаёғимиз эгалари деб атаётган қанчадан-қанча ёшларнинг тақдири ётибди. Улар қилмишларига яраша жавоб берар, лекин эртага комил инсон бўлиб вояга етишади деб ҳеч ким қафолат беролмайди.

Афсуски, айрим маҳаллаларда профилактик тадбирларнинг ўтказилмаслиги, бешлик тизимининг қониқарсиз фаолият олиб бориши, ота-оналарнинг ўз вазифаларига лоқайдлиги, дарс машғулоти вақтида ўқувчилар ва талабаларнинг назоратдан четда қолаётгани, ишсизлик, уюлмаган ёшлар билан ишлаш тизими яхши йўлга қўйилмагани каби сабаблар туфайли ҳуқуқбузарликлар ва жиноятлар сони ортиб бормоқда.

Энг кўп жиноят содир этилган "қизил тоифа"даги маҳаллаларда криминоген вазиятга таъсир кўрсатувчи асосий омил, бу – ҳудудда бозорларнинг мавжудлигидир. Масалан, Фарғона шаҳрининг "Ойбек" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудидаги 44 та жиноятнинг 34 таси бозор атрофида юз берган. Шунингдек, вилоят марказидаги "Баҳор", Марғилон шаҳрининг "Қашқар", Қўқон шаҳрининг "Сунбула" маҳалла фуқаролар йиғинларида қайд этилган жиноий ҳолатларнинг асосий қисми бозорларда содир этилган.

Агар 6 ой ичида вилоятда 1213 та ўғрилик рўйхатга олинган бўлса, унинг 24 фоизи ёки ҳар тўртинчиси хонадонларда, 15 фоизи ёки ҳар олтинчиси савдо шохобчаларида, 9 фоизи ёки ҳар ўн биринчиси автотранспортларда содир бўлган.

Республика бўйича руҳий ҳолати бузилган шахслар томонидан 19 мартаба қотиллик қилинган бўлса, унинг 6 таси ёки ҳар учтадан биттаси Фарғона вилояти ҳиссасига тўғри келади. Масалан, Марғилон шаҳар, Қашқар маҳалласида яшовчи шахс руҳий касалликка чалиниб, ихтисослаштирилган шифохонага мурожаат қилган. Бироқ, жамият учун хавfli ҳаракатларни содир этишга мойил беморга сифатли тиббий ёрдам

кўрсатилмаганлиги оқибатда у турмуш ўртоғини асоссиз рақ қилиб, шафқатсизларча ўлдирган. Шунингдек, Фарғона ва Қўқон шаҳарларидаги наркология диспансерларида тўлиқ даволаш муолажаларини олмаган беморларни чиқариб юбориш ҳолатлари мавжуд.

Айни пайтда ижтимоий хавfli гуруҳга мансуб шахсларни даволашга ихтисослашган муассасаларнинг моддий-техник таъминоти, кадрлар билан боғлиқ муаммолари тўлиқ ҳал этилма-япти. Вилоятда 12 та хушёрхона ташкил этилган бўлса-да, улардаги шароит бугунги талабга тўлиқ жавоб бермайди.

Йил давомида ўтказилган муҳокамалар таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, айрим идора ва сектор раҳбарлари жиноятчилик бўйича жиддий масаланинг моҳиятини тўлиқ тушуниб етмайди. Масалан, мактабгача ва мактаб таълими, оила ва хотин-қизлар бошқармалари, Ёшлар ишлари агентлиги, Бандликка кўмаклашиш маркази раҳбарлари ҳудудларда содир этилган

жиноят муҳокамаларига панжа ортидан қараб келишган.

Демакки, жиноятлар кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама этилмаса, фуқароларга жиноят учун жазо муқаррарлиги тушунтирилмаса, олиб борилаётган саъй-ҳаракатларнинг таъсири бўлмайди. Бу масалага барчамиз жиддий қараб, масъулият билан ёндошиб, унинг олдини олишда биргаликда курашмас эканмиз, бугун биримизнинг, эртага иккинчимизнинг азиз фарзандимиз боши берк кўчага кириб қолиши ҳеч гап эмас.

Рустам ОРИПОВ тайёрлади.

Тақдимот:

ОЛИС МАСОФАНИ ЯҚИНЛАШТИРГАН ДИПЛОМАТ МЕМУАРИ

Ўзбекистон мустақиллигини биринчилардан бўлиб тан олган давлатлардан бири Корея Республикасидир. Биздан анча узоқда — Корея яриморлида жойлашган бу ривожланган мамлакат билан 1992 йил январь ойдан дипломатик алоқалар ўрнатилди. Эътиборлиси, ўзаро ҳамкорлик очиқлик, ўзаро англашув ва манфаатларни ҳурмат қилиш принципларига таянади.

Тарихан қисқа даврда Корея Республикаси Ўзбекистоннинг вақт синовида тобланган ишончли ҳамкорига айланди. Бугун деярли барча соҳаларда, сиёсий, иқтисодий, тўғридан-тўғри инвестиция, экспорт-импорт, маданият, фан-таълим, соғлиқни сақлаш, ахборот технологиялари каби қатор йўналишларда ҳамкорлик фаол амалга оширилмоқда. Ушбу мамлакат Ўзбекистоннинг ташқи савдо соҳасидаги шериклари сафида тўртинчи ўринни эгаллаб тургани ҳам шундан далолатдир. 2019 йил апрель ойда икки давлат ўртасидаги муносабатлар мутлақо янги — алоҳида стратегик шериклик даражасига кўтарилди.

Олий даражадаги дипломатик муносабатлар ўрнатилишида, шубҳасиз, Ўзбекистон Республикасининг Корея Республикасидаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Виталий Васильевич Феннинг алоҳида хизмати бор. Мустақилликнинг дастлабки ва оғир йилларида мамлакатимиз олдида иқтисодий тангликни тезда бартараф этиш, халқ турмуши фаровонлигини ошириш, қўшни ва ривожланган давлатлар билан ўзаро ишонч ва манфаатдорлик асосида

мустаҳкам ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйишдек мураккаб вазифалар турарди. Шундай вазиятда сиёсий-иқтисодий, маданий-маърифий соҳаларда катта тажрибага эга бўлган Фарғона фарзанди зиммасига катта масъулият юкланди.

Корея Республикаси юксак даражада тараққий этган, улкан иқтисодий, илмий-техникавий, инновацион ва интеллектуал салоҳиятга эга давлат бўлгани боис, Виталий Фен дастлаб Ўзбекистон Республикасининг Муваққат ишлар вакили, сўнгра Фавқулодда ва мухтор элчи сифатидаги иш фаолиятини корейликлар эришган муваффақиятларни ҳар жиҳатдан ўрганишдан, ўзаро стратегик ҳамкорликнинг яқин ва узоқ йилларга мўлжалланган йўналишларини белгилаб олишдан бошлади. Кейин эса Корея иқтисодий ва молиявий тузилмалари раҳбарларини, етакчи компаниялар, банклар, бизнес вакилларини ва ишбилармонлар доирасини Ўзбекистонга жалб қилиш, энг асосийси, йирик компанияларнинг мамлакатимиз иқтисодиётига кўпроқ сармоя киритиши учун ваколати доирасида тиним билмади. Қолаверса,

парламентлараро, ҳукуматлараро алоқаларни, вазирликлар ўртасида яқин сиёсий муносабатларни изчил йўлга қўйишга, ижтимоий ва гуманитар соҳалардаги шерикликни юксак даражага кўтаришга муносиб ҳисса қўшди.

Виталий Васильевич Фен мустақил Ўзбекистон тарихида бир мамлакатда энг узоқ йил элчилиқ қилаётган давлат ва жамоат арбоби, этник корейс миллати вакили. У 28 йилдан

буён Муваққат ишлар вакили, Фавқулодда ва мухтор элчи, Сеулдаги дипломатик корпус етакчиси ва яна Фавқулодда ва мухтор элчи, Ўзбекистоннинг Кореядаги дипломатик миссияси раҳбари бўлиб хизмат қилиб келмоқда. 76 ёшни қаршилаётган бу инсон ҳақиқатан ҳам ўзбек халқининг фидойи фарзанди, билимдон, сиёсий етук дипломат. Мустақил давлатимизнинг "Меҳнат шўхрати", "Буюк хизматлари учун" орденлари ва қатор медаллари билан мукофотланган. Шунингдек, мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлашдаги хизматлари эвазига Корея ҳукуматининг "Гванхва" ордени билан тақдирланган, 2005 йилдан буён Сеулнинг фахрий фуқароси ҳисобланади.

Яқинда Кореянинг "Fornurse" нашриёти Ўзбекистон фахрига айланган юртдошимизнинг ибратли ҳаёти ва узоқ йиллик меҳнат фаолиятига бағишланган "Виталий Фен. Дипломатия тарихидаги ёрқин из" номли китобини рус тилида босмадан чиқарди.

Мемуар икки қисмдан иборат бўлиб, унинг дастлабкиси умр зарваридир. Унда фидойи инсон Виталий Васильевич Феннинг ҳаёт йўли, ўзи билган, гувойи бўлган муҳим воқеалар икки давлат раҳбарларининг олий даражадаги учрашувлари, сиёсий анжуманлар тафсилотлари, дипломатик фаолият ва архив ҳужжатлари асосида битилган. Бу жараёнлар тарихга айланган суратларда акс этган. Иккинчи қисмида уни билган, таниган, бирга хизмат қилган ўзбек ва корейлик таниқли давлат хизматчилари, маслаҳатчилар, вазирликлар вакиллари, элчи ва консуллар, йирик компаниялар президентлари, оммавий ахборот воситалари ходимларининг хотиралари баён қилинган.

Муқаддимда ёзилганидек, "Виталий Васильевич Фен — Ўзбекистоннинг таниқли дипломатларидан бири. Давлатнинг Корея Республикасидаги

биринчи элчиси сифатида бутун кучини икки мамлакатнинг дўстлик муносабатларини йўлга қўйиш ва ривожлантиришга бахш этди, унинг хизматлари самарасида бу муносабатлар алоҳида стратегик шериклик даражасига етди".

"Корея Республикасининг етти президенти даврида фаолият юритишимга тўғри келди. Қайси йил бўлмасин, ўзбек ва корейс иқтисодий муносабатларини барқарор мустаҳкамлашга қарор қилдим, малакали мутахассисларни жалб қилиш фаоллашди, ҳукумат даражасидаги муносабатлар дўстона, ишончли хусусиятга айланди..." деб ёзади муаллиф.

Дарҳақиқат шундай. Бугунги кунда масофа жиҳатидан бир-бирдан олисда бўлса-да, Ўзбекистон ва Корея Республикаси ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик ришталари жуда яқин. Сиёсий-дипломатик, ижтимоий-иқтисодий, маданий соҳалардаги муносабатлар янги сифат босқичига кўтарилган. Мамлакатимизда Корея сармояси иштирокидаги ўнлаб йирик ишлаб чиқариш корхоналари фаолият юритяпти, кичик бизнес вакиллари тўғридан-тўғри инвестиция киритмоқда, бу давлат малакали мутахассислари замонавий технологиялар ва коммуникацияларни ўзлаштиришда ўзбек касбдошларига кўмаклашмоқда, Ўзбекистонда истиқомат қилаётган корейс диаспораси миллий кадрятлари асосидаги аъёналарини эмин-эркин нишонламоқда, барча вилоятларда корейс миллий маданий марказлари ташкил қилинган.

"Виталий Фен. Дипломатия тарихидаги ёрқин из" номли мазкур китоб оддий ўқувчи учун ҳам, давлат хизматчилари, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маданий соҳалар вакиллари учун ҳам муҳим қўлланма — ҳаёт мактаби вазифасини бажаришига шак-шубҳа йўқ.

**Рустам
ОРИПОВ.**

ЗИЁ МАСКАНИДА ИЖОДИЙ МУЛОҚОТ

Аҳмад ал-Фарғоний номли вилоят ахборот кутубхонаси 1899 йилда ташкил этилган бўлиб, бор-йўғи 853 нусхадаги китобга эга эди. 1970 йилга келиб, алоҳида бунёд этилган бинода фаолиятини давом эттирди. Ўтган даврда бу даргоҳ фарғоналик ўқувчи-талабалардан тортиб, оддий ишчиларнинг севимли зиё маскани бўлиб қолди.

Ҳозирги кунда 700 минг китобхонга хизмат кўрсата оладиган кутубхонада 50 дан ортиқ тилдаги 359967 нусха китоблар, тарихий тўпламлар, газета-журналлар тахламлари мавжуд. Бу ерда китоб мутолаа қилиш, илмий изланишлар олиб бориш, асарлардан электрон фойдаланиш учун шароитлар яратилган. Мижоз қидираётган китобини топа олмасан, ferlibrary.uz сайтидан фойдаланиши, ҳатто жаҳон адабиётининг нодир асарларини

мобил телефонига юклаб олиши мумкин.

Маърифат ва маънавият ўчоғи сифатида тилга олинадиган бу қутлуғ даргоҳда илмий анжуманлар, таниқли ёзувчи ва шоирлар, адабиётшунос олимлар, давр қаҳрамонлари

билан учрашувлар, ижодий мулоқотлар, янги нашрдан чиққан китоблар тақдимотлари, кўрик-танловлар, мушоиралар мунтазам ўтказилиб туради. Бундай тадбирларнинг барчаси юртдошларимизга бир олам маънавий озиқ бахш этади.

Куни кеча зиё масканида яна бир ижодий мулоқот — вилоятимизнинг таниқли қалам аҳли, ёш ижодкорлар ва китобсеварлар иштирокида яқинда нашр этилган "Фарғона ойдинлари" номли китобнинг тақдими бўлиб ўтди. Мазкур китобда 42 нафар фарғоналик Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси аъзолари, шунингдек, айни даврда фаол ижод билан банд бўлган ёш қаламкашларнинг шеърий ва насрий асарларидан намуналар ўрин олган.

— Ижодкорнинг иккинчи ҳаёти вафотидан сўнг бошланади. Ёзган асарлари мерос бўлиб қолади. Тўпلامда элимизнинг таниқли ёзувчи ва шоирлари, қолаверса, назм ва наср оламига дадил қириб келган ижодкорлар ҳақида маълумот берилгани, уларнинг асарларидан парчалар жамлангани ҳақиқатан, халқимизга, айниқса, ёш авлод вакиллари-

га маънавий мерос бўлиши шубҳасиз, — деди тақдимотда сўзга чиққан Фарғона вилояти ҳокими ўринбосари Файзулла Қосимов.

Тадбир давомида китоб вилоятимизнинг ижодий-маънавий муҳитида ёрқин ўрин тутиши, ундан жой олган ижод намуналарининг бадиий-эстетик савияси ҳақида илиқ фикрлар билдирилди.

— Бу вақтга қадар ижод намуналарим алоҳида китоб сифатида чоп этилган. Лекин "Фарғона ойдинлари" тўпламидан шеърларим ўрин олгани қалбимда ўзгача фахр туйғусини уйғотди, — дейди Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси аъзоси Расулжон Гадов.

Тақдимот юраклари илҳомга тўлиб-тошган ижодкорлар мушоирасига айланиб кетди.

**Гулшаной АЛИЖОНОВА,
Ўзбекистон Журналистика
ва оммавий коммуникациялар университети талабаси.**

Томорқачилик

БАҒДОД ҚАЛАМПИРИ ДУНЁ БОЗОРИНИ ЭГАЛЛАМОҚДА

Бағдодликлар томорқасида аччиқ қалампир етиштириб, қайта ишлаб, ички ва ташқи бозорга етказиб бераётган миришкорлар сирасига қиради. Жумладан, туманнинг “Мирзаобод”, “Юқори Мирзаобод”, “Бекобод”, “Майлавой”, “Конизар”, “Шўроқер” маҳалла фуқаролар йиғинлари аҳолиси ўз томорқасида дунё бозорида талаб катта бўлган аччиқ қалампирнинг “Марғилон-330”, “Қўқон”, “нафис”, “найда”, “келин тили” навларини етиштирадилар.

– Яқин 30 йилдан буён томорқачилик билан шуғулланаман, — дейди яқка тартибдаги тадбиркор Абдурозик Ҳомидов. — Бу йил 3 гектар тоқзор орасига қалампир кўчатларини экдик, ўғитини вақтида солиб, меҳр билан парваришладик. Ҳосил 160 тоннани ташкил этди. Кўк ҳолида ички бозорга чиқардик. Бу сабзавот экиннинг асосий қисмини саралаб қуритамиз, махсус тегирмонларда майдалаб, қоплаймиз. Сўнгги йилларда қадоқланган маҳсулотларни Россия, Қозоғистон, Туркия, Покистон каби хориж мамлакатларига экспорт қиляпмиз. Мавсумда 50 нафар мавсумий ишчилар бизга ёрдам беришяпти, меҳнатларига яраша даромад олишмоқда.

Туманнинг “Дўстлик” маҳалла фуқаролар йиғинида жойлашган “Арамат Багдада томорқа хизмати” МЧЖ қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, қайта ишлаш ва сотиш фаолиятини йўлга қўйганига 15 йил бўлди. 2019 йилда эса кооперация ташкил этилиб, фаолият тури кенгайтирилди. Бунинг учун 19 миллиард сўмлик лойиҳа ишлаб чиқилди. Мазкур маблагнинг 12 миллиард сўми тадбиркорнинг ўз ҳисобидан қопланди. Лойиҳа бўйича Хитой давлатидан замонавий дастгоҳлар келтириб ўрнатилди, 1500 тонна сифимга эга совутгич қурилди, 105 та янги иш ўринлари яратилди.

Кооперациянинг асосий

фаолияти қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, қайта ишлаш, экспорт қилишдан иборат бўлиб, қадоқланган маҳсулотлар Украина, Вьетнам, Малайзия, Россия давлатларига экспорт қилинди. Кооперацияга ажратилган ер майдони тумандаги секторлар кесимида кам таъминланган, ижтимоий кўмакка муҳтож, “Темир дафтар”га киритилган оилаларга бўлиб берилди. Бу билан кўплаб эҳтиёжманд оилаларнинг турмуш тарзини яхшилаш имконияти вуҷудга келди.

Бироқ, бугунги кунда яхши ниятлар билан ташкил этилган кооперациянинг фаолияти тўхтаб турибди. Буни корхона бош ҳисобчиси Ҳавасхон Парзидинова айланма маблағ йўқлиги, давлатдан олинган кредитни қайтара олишда қийинчилик туғилётгани билан изоҳлади.

– Жорий йилда 234,6 гектар ерга экилган аччиқ ва булғор қалампирдан 4025 тонна ҳосил олиш кўзда тутилган бўлиб, бугунга қадар

1000 тоннадан ортиқ маҳсулот олинди, — дейди туман фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши бош мутахассиси Дилшодбек Марасулов. —

томонидан қайта ишланиб, ички бозор билан бирга, Россия, Беларус, Грузия, Украина, Қозоғистон каби давлатларга экспорт қилинмоқда. Шу кунга қадар 156,7

кўпайтириш чора-тадбирлари белгиланган. Унда қишлоқ хўжалиги экинлари таркибини диверсификация қилиш, фермер ва деҳқон хўжаликлари, томорқачилар даромадини ошириш ҳамда экспорт ҳажмларини кўпайтириш мақсад қилинган. Айтиш жоизки, аччиқ қалампир етиштириш ўзбек деҳқонлари учун янгилик эмас. Айниқса, водий вилоятларида азалдан бу сабзавот ўсимлиги парваришлаб келинса-да, фақат ички бозорда сотилган, экспорт қилинмаган. Лекин бизнинг қуёшли ўлкамизда етиштириладиган аччиқ қалампирлар дунёнинг шундай сабзавот экинини экспорт қилувчи давлатлар маҳсулотлари билан рақобатлаша олади. Буни бағдодлик деҳқонлар ҳам таъкидлашмоқда. Яқин келажакда улар ўз маҳсулотлари билан дунё бозоридан муносиб ўрин эгаллашларига шак-шубҳа йўқ.

**Маҳиёра
БОЙБОБОВА.**

Тўғри, бу кўрсаткич режага нисбатан оз. Лекин ҳосил кеч кузгача етиштирилишини ҳисобга олсак, кўзланган мақсадга бемалол етамиз.

Туман ҳокимлиги инвестициялар, саноат ва савдо бўлими маълумотига кўра, ҳосилнинг асосий қисми тумандаги экспортёрлар

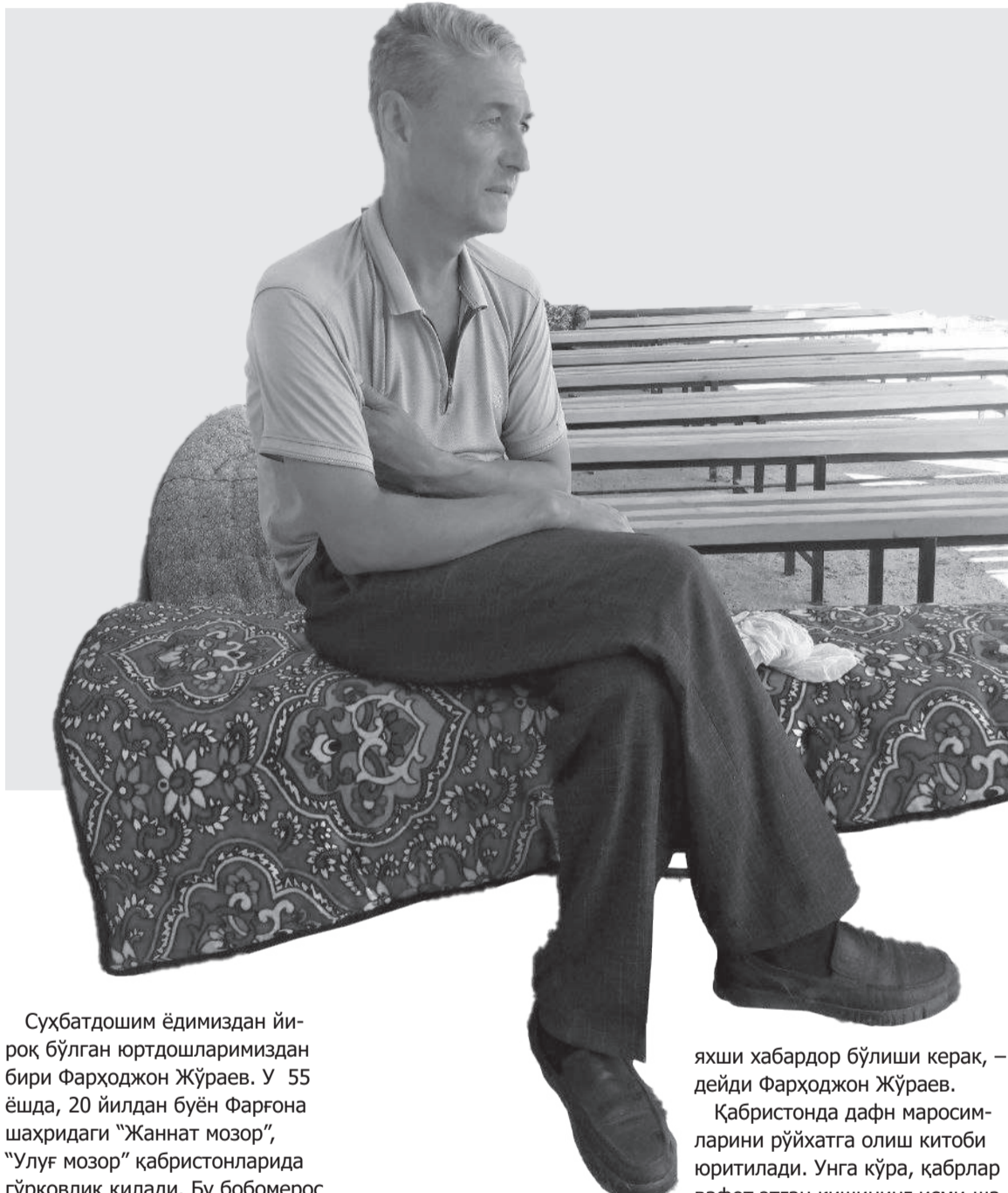
минг АҚШ долларилек қалампир маҳсулотлари четга чиқарилди. Бу борада «Mir vkusa», «Agro valley union», «Agro export alyans» масъулияти чекланган жамиятлари етакчилик қилмоқда.

Мамлакатимизда хориж тажрибаси асосида аччиқ қалампир етиштиришни

Ёдимиздан йироқ одамлар

“ИНДАМАСЛАР ОЛАМИ”НИНГ ХИЗМАТЧИСИ

Сухбатдошим ёдимиздан йироқ бўлган юртдошларимиздан бири Фарҳоджон Жўраев. У 55 ёшда, 20 йилдан буён Фарғона шаҳридаги “Жаннат мазор”, “Улуғ мазор” қабристонларида гўрковлик қилади. Бу бобомерос касб. Қабристон қаровчиси, гўрков ёхуд мангу тинчлик чўмган ернинг хизматчиси бўлиш ўзига яраша масъулият талаб этади. Совуқни-совуқ, иссиқни-иссиқ демай халқ хизматида.

– Илк маротаба майитни қабрга қўйганимда 25 ёш эдим. Бобом раҳматли гўрковликнинг бу дунё ва охиратда ҳам савоби бор, касбимни маҳкам тут деган. “Қабристон озода, саришта бўлиши керак”, деб кўп насиҳат қилардилар. Шунинг учун ҳам бу ерни тоза, зиёратга келганларнинг баҳри дили очилдиган қилиб пок сақлайман, – дейди у.

“Улуғ мазор”да 3000 дан ортиқ қабр бор. Майдони 6 гектар. Фарҳоджон Жўраевнинг таъкидлашича, баъзида бир кунда 2-3 та қабр қазилади ҳам. Агар ер юмшоқ чиқсаку яхши, қаттиқ чиқса кун давомида тер тўкишга тўғри келади.

– Фаолиятим мобайнида турфа хил одамларни кўрдим, муомалада бўлдим. Биласизми, шундай шахслар борки, вафот этган ота-онаси лаҳадга қўйилаётганда худди бегонадай четда тураверади. Бундайларнинг бемехрлигини кўриб қаттиқ хафа бўламан. Баъзилар бор, ароқ ичгандагина ота-онаси ёдига тушиб, бу ерга келади. Қабрни кучоқлаб йиғлайди. Ҳатто ота-отаси ётган жойни унутганлар бор. Қайси қабрлигини, топиб беришимни сўрашади. Биз ҳақимизда ёмон гапларни айтиб юривчилар ҳам бор. Бундайларга эътибор бермайман. Ҳар бир қабрни тайёрлаш учун камида 4 соат вақт керак. Қиш кунларида эса 6 соатгача боради. Гўрковлик инсондан куч, қатъият ва жасорат талаб қилади. Қолаверса, гўрков диний кадрлардан

яхши хабардор бўлиши керак, – дейди Фарҳоджон Жўраев.

Қабристонда дафн маросимларини рўйхатга олиш китоби юритилади. Унга кўра, қабрлар вафот этган кишининг исми-шарифи билан рақамлаб қўйилади.

“Индамаслар олами”да ишлашнинг ўзига хос сир-синоати бор. Бу ҳақда халқ орасида ҳам турли фикрлар юради.

“Фалончини қабр қабул қилмабди”, “Ер қаттиқлик қилибди”, “Қабридан илон чиқибди”, деган гапларни эшитамиз. Бу фикрлар қанчалик ҳақиқатга яқин эканлигини сухбатдошимиздан сўрадик.

– Қабр кавлай олмай қийналиб йиғлаган пайтларим бўлган. Ерни ярим қаричдан ошириб қазиб олмаган дамларимда, “Эй Худо, осонидан бергин”, – деб йиғлаб дуо қилганман. Баъзида эса, лаҳад кавлашга илонлар ҳалақит беради. Бу бор гап. Фойибона улар билан ҳам гаплашаман. Ҳақиқатан, ер кимгадир юмшоқ чиқади, кимгадир қаттиқ. Майитни ерга қўйгач, ўн кунгача ўзимни жуда ҳорғин ҳис қилган кунлар ҳам бўлган. Бобом раҳматли бундай майитнинг яқинларидан яширгин, индамагин деб насиҳат қиларди.

Бир кунни ғалати воқеа юз берди. Қабристон ташқарисига бир чақалоқнинг мурдасини ташлаб кетишибди. Гўрков кўмиб қўяверади, деб ўйлашган бўлса керак-да. Тезда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларига мурожаат қилдим. Ҳар қандай майит ўз-ўзидан кўмилавермайди. Шифокорнинг ўлим сабаби ҳақидаги маълумотномаси бўлиши керак. Тажрибамда жуда кўп дуч келадиган воқеалардан яна бири – кимсасиз майитларни олиб келишганда, ҳатто тобутни қабргача кўтариб борадиган одам топилмайди. Бунақа ҳолатларга ҳам кўникиб кетганмиз, – дейди гўрков.

Фарҳоджон Жўраев танлаган касбидан афсусланмайди. Ҳар кун ибодат қилиш, қабристонни қуриган ўт-ўланлардан тозалаш, дарахтларни суғориш одатига айланган. Бир ўғил, бир қизни шу касб орқасидан уйли-жойли қилган. “Худога шуқур, ҳамма ниятларимга эришдим. Фақат бир орзуим бор: Ҳаж ибодатини бажариш, Каъбатуллоҳни тавоф қилиш”, дейди у.

– Гўрковлик касбининг ўзига хос одоблари бор: спиртли ичимликлар ичиш, чекиш ё уят сўзлар айтиш ярашмайди,

бизга. Тозалик, покизаликка ҳамиша риоя қилиш керак, самимийлик бўлмаса аздор, турли феъл-атвордаги инсонлар кўнглини олиб бўлмайди. Шу ўринда тирикларнинг қабристонда бўлиш одоби ҳақида ҳам гапириб ўтсам, қизим, – дея фикрини давом эттирди Фарҳоджон Жўраев. – Қабристон марҳумларни ёд этадиган зиёратгоҳ, бу ерда келганда кулиш, ҳазил-хузул қилиш, дунёвий гапларни гаплашиш, гўрларни беҳуда босиб юриш мумкин эмас. Баъзан аёллар қабр бошига шам ёқиб кетишади, латта боғлашади, баъзилар майитдан шифо, хожат сўрайди. Ҳатто, мрамр қабртошни ушлаб суратга тушадиганлар бор. Булар ислом динига хос эмас, беодобликдир. Яна бир гап шуки, қабрлар устига қимматбаҳо буюмлар қўйиш исроф. Унга кетадиган маблағни тирик муҳтожларга сарфлаш керак ва шуниси ўлганга ҳам, қолганга ҳам савобли. Фақат сонмонли лой билан суваш ва уларга белги учун кичикроқ тош қўйиш кифоя.

Унинг сўзларига қараганда, марҳумлар тирикларнинг тушига бежиз кирмайди. Унутилганлар, дуоталаблар тушга киради. Марҳумларга фақат дуоларимиз етиб боради. Шунинг учун ўтганлар ҳақида дуо қилиб юришлик мусулмон фазилати.

Дарҳақиқат, ҳар гал марҳумлар маконига йўлимиз тушса, қалбимизни алланечук ҳазин туйғулар чулғаб олади. Ҳаётимиз боқий эмаслигини яна бир қарра англаб етамиз.

Унут бўлиб кетган қабр устини қуриган ўт-ўланлардан обод этаркан, гўрков қуйидаги тўртликни аста шивирлади:

Сен, мендан аввал ҳам тункун бор эди,

Айланган фалак ҳам бутун, бор эди,

Тупроққа авайлаб қадамингни қўй,

Бу тупроқ қоракўз бир нигор эди.

Муаттар МАҲМУДОВА.

Фарғона вилояти
бош имом-хатиби
Убайдулло ҳожи
АБДУЛЛАЕВ
тахрири остида

Жума
сабоқлари

САЛАФА СОЛИХЛАР ВА САЛАФИЙЛАР КИМЛАР БЎЛГАН?

Юнусхон МАМАРАСУЛОВ,
Марғилон шаҳар "Саид Жалол-
хонтўра" масжиди имом-хатиби.

Аввало, "салафи солих" ва "салафий" атамалари ҳақида фикр билдирсак. "Салаф" сўзи луғатда олдин яшаб ўтган аجدодларга нисбатан қўлланади. Кўплик шакли "сулоф", "аслоф" сийғаларида келади. Илмий истилоҳда эса "салаф" сўзи умумий ишлатилганда, дастлабки уч аср авлоди — уммати мухаммадиянинг энг афзал пешқадам авлоди кўзда тутилади. Яъни, салафи солихлар. Улар ҳақида Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам "Инсониятнинг энг яхши авлоди менинг асрдосларим. Сўнг улардан кейинги авлод. Сўнг улардан кейинги аср авлоди", деганлар (Имом Бухорий, Имом Муслим, Имом Аҳмад ривоят).

Бу уч аср авлодининг яхшилиги шундаки, улар шу умматнинг устозлари, энг афзал ва хайр эгалари бўлган. Уларнинг бошида тўғридан-тўғри Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ўзларидан таълим олган саҳобалар туради. Саҳобалардаги бу фазилатга етадиган шараф йўқ! Кейинги авлод эса тобеинлар бўлиб, улар саҳобаи киромларнинг шогирдлари ҳисобланган. Уларнинг ортидан учинчи авлод – табаа тобеинлар келди. Мана шу уч авлоднинг фидокорлиги билан ислом дини бизгача соғ-саломат етиб келди. Ҳақиқий шараф ўша уч авлодга доирдир.

Иброҳим ал-Лаққоний "Жавҳара"да айтади: "Салафи солих" атамаси қайдланмасдан умумий ишлатилса, ундан саҳобаи киромлар тушунилади. Чунки саҳобаларнинг ҳаммаси адолатли, ишончли олимлар эди. Ҳар бирининг ривояти, гарчи хато бўлса ҳам қабул қилинади. Чунки, уларнинг хатоси ижтиҳод билан бўлган. Мужтаҳиднинг хатосига эса Аллоҳ савоб беради. Саҳобалар шу умматнинг энг ҳурматли устозлари эди. Уларнинг орасида бидъатчи, адашган аҳли залолат битта ҳам бўлган эмас. Аммо саҳобалардан кейинги авлод ичида ишончли уламолар кўп бўлиши билан бирга, бидъатчи ва ҳадис тўқийдиган уйдирмачи ваззоълар ҳам бор эди.

"Салафи солих" атамаси яна саҳобалардан кейинги даврга мансуб фақиҳлар, муҳаддис ва муфассирлар каби ўз даврининг пешво уламоларини ҳам қамрайди. Масалан, тўрт мазҳаб асосчилари бўлмиш имом Молик, Абу Ҳанифа, Шофеъий ва Аҳмад ибн Ҳанбал раҳимахуллоҳни, шунингдек, имом Авзаъий, Мужоҳид, Суфъони Саврий ва Суфъон ибн Уяйналар ҳам "Салафи солих" атамаси ичига киритилади.

Аллома Ибн Ҳажар "Завожир"да

Имом Заҳабийдан нақл қилиб айтади: "Мутақаддим уламолар билан мутааххир уламолар орасини ажратиб турувчи чегара учинчи асрнинг сўнгидир! Яъни дастлабки ҳижрий уч аср. Ҳижрий тўртинчи асрдан кейинги халаф олимлари, фозилу авлиёларга ҳам "салафи солих", "салафий", деган атама ишлатилмайди.

Салафийлар — ҳижрий еттинчи асрнинг охирида Аҳмад ибн Таймия ал-Ҳарраний (661-728 ҳ.) бошчилигида, асосан аҳли суннат имоми — имом Ашъарий раҳматуллоҳи алайҳ томондан талқин қилинган эътиқодий ислоҳотларни рад қилиш билан ўртага чиққан тоифадир.

Аҳмад ибн Таймия ва унинг яқинларидан иборат санокли шахсларнинг фикрича, имом Ашъарий раҳматуллоҳи алайҳ таълимотида аҳли ҳадислар ақоидига зид бўлган мафкура ва қарашлар мавжуд бўлган. Имом Ашъарий Аллоҳнинг муташибоҳ (маъноси махфий) исми ва сифатлари масаласида зарурат юзасидан қўллаган таъвил услубини Ибн Таймия инкор этади. У оят ва ҳадисларнинг зоҳирига биноан ҳукм қилиш лозимлигини таъкидлаб, насслардаги мажозни рад этади. Шу йўл билан у гўёки, аҳли ҳадислар ақоидини қайта жонлантирмоқчи, таҳриф ва табдилларни йўқ қилмоқчи эканини иддао қилади.

Ибн Таймия ўз йўналишини "Манҳажу салафис-солих" (салафи солихлар йўли), деган ном билан атайди. Ва ана шу манҳаж асосида ҳаёт кечириш кераклигини таъкидлайди. Натижада у асос солган оқимни унинг тарғиботчилари томондан "салафийя", деб танитила бошланди. Нимагаки, унда Ислом аҳкомлари замон талабига эмас, балки салафи солихлар даври — ҳижрий сананинг дастлабки уч асрига мос тарзда ижро этилишига жиддий аҳамият берилар ва шундай йўл тутишга тарғиб қилинар эди. Уларнинг айтишича, "салафийлик" йўли фақат китоб (Қуръони карим) ва суннати набавия асосига барпо қилинган бўлиб, унда Ислом дини аҳкомлари қайта жонлантирилади, унутилган ва ўзгартилган ҳукмлар асл ҳолига қайтарилади. Ислом бидъат ва хурофотлардан тозаланади, куфр ва ширкий ақидаларга барҳам берилади. Мана шу ғоя "салафийлик"нинг бошқа диний гуруҳлардан ажратиб турувчи энг асосий ғоясидир.

Ибн Таймия тарафдан "Исломни қайта жонлантириш, салафлар йўлига қайтиш" шiorлари остида янги фикрлар, мужтаҳидлар ижмоъига хилоф қа-

рашлар, тўрт мазҳаб уламоларининг на фикҳий ва на ақидавий асосларига мос бўлмаган ҳукмлар ошкор қилина бошлади. Тарихчиларга кўра, Ибн Таймиянинг ақидавий ва фикҳий масалаларда мужтаҳидлар кенгаши — ижмоъга хилоф назариётлари умумий ҳисобда олтимишга яқин масалада бўлган. Масалан, унинг фикрича, Аллоҳнинг каломи қадим ва азалий эмас, балки ҳодис Аллоҳ томондан яратилган эди. Расулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламнинг муборак қабрини зиёратига бориш (агарча, ибн Таймияга қадар, қариб саккиз асрдан бери бутун Ислом оламида бу амал жорий бўлишига қарамасдан) бидъат ва залолатдир. Шунингдек, Расулulloҳнинг туғилган кунларини нишонламоқ — мавлид байрами ҳам бидъат ва фойдасиздир. Расулulloҳдан қолган асори атиқаларни табаррукан асраб-авайламоқ гўёки ширқдир. Расулulloҳ ва бошқа азиз-авлиёлар билан дуоларда тавассул қилмоқ, қабрларни зиёрат қилмоқ ва шу каби бир қанча жорий амаллар "бидъат", "тавҳид ақидасига зид" бўлган. "салафийлар"нинг тасаввурида юқоридаги азиз ва мўътабар нарсалар жоҳилият давридаги жирканч буд-санамларга тенглаштирилади.

Ибн Таймиянинг бу каби қарашлари ўз даврида ажабтовур фитна ва янгилик бўлишига қарамасдан унга эргашувчиларнинг сон-саноксиз бўлганини тан олмай илож йўқ. Дарҳақиқат, ўша даврда унга жуда катта жамоа эргашган эди. Унинг тарафдорларини асосан саводсиз тўпори-бадавийлар ташкил қилсада, улар орасида туппа-тузук зиёллар, олимлар ҳам йўқ эмасди.

Хўш, бунга нима сабаб бўлган? Бунинг сабаби, Ибн Таймия кучли тақво ва ўткир илм билан танилган ҳанбалий мазҳабига мансуб намунали оилада ўсиб унади. Отаси ва бобоси замонасининг машҳур фақиҳларидан, деб тан олинardi. Отасининг вафотидан кейин, унинг таълим ва тадрис ишларига мутасадди бўлган Аҳмад ибн Таймия мухолафатчилик ҳаракатларини асосан қирқ ёшга яқинлашганда бошлаган. Унгача эса, у ўз даврининг етук ҳанбалий мазҳабига мансуб фақиҳларидан бири, деб атрофга танилиб бўлган ва бир неча фойдали диний асарларини ёзишга ҳам улгурган эди.

Унинг илмий мансаб-мавқеи ва шухрати шу даражага етган эдики, у томондан айтилган ҳар бир фикр унинг ихлосмандлари тарафдан сўссиз қабул қилинар, далили суриштирилмас эди. Унинг ана шу шухрати кейинги хилофий фикрларини атрофга ёйилишига омил бўлди, мусулмонлар жамоъатига қарши фикрларини безаб, зийнатлаб қўйди. Натижада унинг адашувини кўпчилик пайкамай қолди. Унинг янги фафволари мухлислари томондан бош устига қабул этилар ва алақобат уни "муҳаддид" (динни янгиловчи), "шайхул-ислом", деган "шарафли" лақаблар билан атай бошладилар.

Аслида эса, Ибн Таймия муҳаддид ҳам, мужтаҳид ҳам, асл салафий ҳам бўлмаган. Унинг кейинги пайдо қилган "салафийлик" мазҳаби ҳеч қандай салафи-солихларнинг йўлига мос келмаган. Балки, мусулмонлар жамоасидан ажраб чиққан адашувдаги бир кичик оқим бўлган холос.

ЭЪЛОН

Фарғона шаҳар, Янги аср кўчаси, 164/3-уйда жойлашган "Sifat yo'l" МЧЖнинг думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Қўқон шаҳар, Туркистон кўчаси, 11-уйда жойлашган "Mumiyo farm servis" МЧЖнинг думалоқ муҳри йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Қилмиш - қидирмиш

УЗОҚ БОШ ҚОТИРИБ, КАЛТА ЎЙЛАШДИ

Данғара туманида туғилган Азизбек Аҳмадалиев ва Шухрат Тожалиев (исми-шарифлари ўзгартирилди) аллақачон оқни қорадан, яхшини ёмондан ажратадиган ёшга етишган. Бўйи бўйига етиб қолган фарзандларига ҳалол меҳнати, яхши фазилатлари билан ибрат бўладиган пайтда тузган жиноий режалари сабаб бугун кўпчилик олдида изза бўлиб қолишди.

Икки оғайни текин даромад топиш йўлини кўп ўйлади. Шундай дамларда қишлоқ яқинидаги Сариқўрғон канали хаёлларини банд этди. Чунки канал қирғоқларида фуқароларнинг сув насослари ўрнатилган бўлиб, улар асосан қаровсиз қоларди. Айнан ана шу сув насосларини ўмариш энг мақбул "вариант" деб топилди. Ҳар эҳтимолга қарши кундузи канал бўйига бориб, чўмилгандай бўлишди, аммо кўзлари олазарақ ҳолда чор тарафни синчиклаб кузатдилар.

Қулай вақтни белгилаб олган шум ниятли дўстлар оқшом чўқар чоғи яна кўл бўйига келишди. Улар атрофда ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, ўзлари билан олиб келган асбоб ёрдамида Д.Ҳасановга тегишли, нархи 3 500 000 сўм бўлган сув насоси двигателини ёчиб олдилар ва зумда кўздан ғойиб бўлишди.

Дастлабки "иш" хамирдан қил суғургандай кечганидан кўнгиллари хотиржам топган Азизбек ва Шухрат яна бир бор "ов"га чиқишга қарор қилдилар. Бу сафар ҳам аввалгидек усул билан С.Набиевга тегишли, нархи 15 000 000 сўм бўлган сув насоси двигателини ўғирлаб кетишди.

Жабрланувчиларнинг ҳуқуқ-тартибот идораларига мурожаати асосида воқеалар жойи, жиноят излари обдон ўрганилди, сўраб-суриштирувлар ўтказилди. Натижада узоқ бош қотириб, калта ўйлаган шахслар далилий ашёлар билан қўлга олинди. Уларга Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси тегишли моддаларига асосан жазо чоралари белгиланди.

Н.РАИМКУЛОВ,
Фарғона вилоят судининг
судьяси.

ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАР УЧУН САУДИЯ АРАБИСТОНИГА ЭЛЕКТРОН ВИЗА БИЛАН КИРИШ ИМКОНЯТИ БЕРИЛДИ

Саудия Арабистони қироллиги саккизта мамлакат фуқароларига электрон виза тақдим этишни бошлаган. Бу ҳақда қироллик Туризм вазирлиги маълум қилди.

Вазирлик қайдича, фуқароларига электрон виза бериладиган мамлакатлар қаторига Ўзбекистондан ташқари Албания, Грузия, Жанубий Африка, Малдив ороллари, Озарбайжон, Тожикистон ва Қирғизистон давлатлари қўшилган. Бунгача Саудия Арабистони 49 та мамлакат фуқароларига электрон виза бериб келаётган эди.

Мазкур виза билан йил давомида Умра зиёратини амалга ошириш ёки мамлакатнинг бошқа жойларига саёҳат қилиш мумкин. Аммо e-Visa олган фуқароларда Ҳаж қилиш ёки Саудия Арабистонида яшаш ва ишлаш ҳуқуқи бўлмайди.

Ўзбекистонликлар бу каби визани қироллик Туризм вазирлигининг махсус сайтидан 146 АҚШ доллари тўлаган ҳолда онлайн тартибда олишлари мумкин. Электрон виза олганлар Саудия Арабистонида 90 кунгача қола олади-лар.

Аввалроқ Ўзбекистон Президентининг фармони билан 2023 йил 1 январидан мамлакатимизга келаётган саудияликлар учун 30 кунлик визасиз тартиб жорий этилганди.

Хунар – хунардан ризқинг унар!

«ҲАЛОЛ МЕҲНАТДА БАРАКА БЎЛАДИ!»

Ривоят қилишларича, қиёмат бўладиган кунда ер юзида бунёд этилган барча бино ва иншоотлар, уйлар вайрон бўлиб, фақат қуёш тафтида тобланиб, қорайган тандиргина дарз кетмас экан. Тандирдан бунинг сабабини сўраганларида, қачонки мени яратган эгам жаннатга киради, кейин қулайман деркан...

Ўзбек аёлининг қиёфаси сизга таниш. Саҳарлаб уйғониб, хонадонни саришталайди, оила аъзолари уйғонгунга қадар тандирдан узилган иссиққина нон билан дастурхон безайди. Турмуш ўртоғини ишга, фарзандларини боғча-мактабга юбориб, ўзи ҳам ишга югуради, шу зайил борига шукур, йўғига сабр қилиб умр кечиради.

Фурқат тумани, "Кўкдўппи" маҳалла фуқаролар йиғинида яшайдиган Олмаҳон опа Фозиева ҳам ана шундай сабрли, матонатли оила бекаларидан бири. Ун икки бола тарбияланаётган Фозиевлар оиласига иккинчи келин бўлиб тушганида, кун келиб улар қатори тандирчилик хунари билан шуғулланишини ҳаёлига келтирмаганиди. У ўша дамларни яхши эслайди.

– Мана шу хонадонга келганимга 39 йил бўлди. Қайнотам Холмирза ота ҳалол меҳнати билан фарзандларини бекаму кўст вояга етказган инсон эдилар, – дейди у. – "Меҳнат инсонни улугълайди, дангаса бўлсанг, биринг икки бўлмайди", дердилар. Аста-секин ундан тандир ясашни ўргандим. Шундай беназир инсонга келин эмас, қиз бўлиб хизмат қилиш учун астойдил ҳаракат қилганман. Яратганга шукур, умрларининг сўнгигига қадар дуоларини олиш насиб қилди.

Фозиевлар уч авлод тандирчилар сулоласи бўлиб, оиладаги ҳамма фарзандлар, набиралар тандир ясашга ўргатилади.

Олмаҳон опа 60 ёшда. Лекин ҳали ҳам тандир ясаб, рўзгорнинг ғорини тўлдиршида турмуш ўртоғига кўмаклашади.

– Катта оилага келин бўлганим боис, деярли кун ора нон ёпардим. Бу ёқда тандир лойини тайёрлаш керак бўларди. Лой пишгунича кир ювиш, овқат пишириш, томорқага қарашга ҳаракат қилардим. Кексаларимизнинг "Хунар инсонни улугълайди. Хунари бор инсон бировнинг кўлига қараб қолмайди" деганлари рост экан. Бунга ҳаётим давомида ишонч ҳосил қилдим. Шу боис, келинларим, набираларимга ҳам тандир ясашни ўргатганман, – дейди Олмаҳон опа.

Нозиккина жуссаси билан тандир ясашга киришадиган Олмаҳон опани кузатар экансиз, чехрасида ўтган умрига розилик, завқ-шавқ ва шукроналикни ҳис қиласиз. Тўғрида, турмуш ўртоғи Музаффаржон ака билан биргаликда уч қиз, икки ўғилни тарбиялаб, вояга етказди. Мана шу хунар сабаб фарзандларини уйли-жойли, касб-хунарли қилди.

Опанинг айтишича, ёз ойлари оила аъзолари билан бир кунда ўртача 30 та тандир ясашади. Пишиқ-пухта, офтобда обдон қуритилган тандирлар эҳтиётлаб ишлатилса, 10-20 йил хизмат қилади.

– Биз тандирнинг катта-кичиклигига қараб, 50-60 минг сўмдан сотамиз. Харидор бўлиб келганларга унинг узок йиллар хизмат қилиши сирларини ўргатамиз. Тандирдан чиққан биринчи нон болаларга берилади. Чунки, шундай қилинса уйга барака киради. "Ўтган сафар берган тандирингиз роса хизмат қилди, яна ўзингиздан олгани келяпмиз", деб гапларни эшитганда, рости чарчоқларим ёзилади, – дейди хунараманд.

Олмаҳон опа биз билан суҳбат чоғи тандир қандай тайёрланиши ҳақида гапириб берди. Аввалига тоза тупроқ сувга аралаштирилади. Қўй ёки эчки жуни солинган лой оёқда тепилиб,

яхшилаб "пишителиди". Бу жараён тандирнинг мустаҳкам бўлишига хизмат қилади. "Пишитилган" лой қуригунча, уч-тўрт кун туради. Лой меъёрига етгач, 8-10 соат дам берилади. Сўнгра лой махсус ўлчамли текис тахтага ёйилиб, аввал қўл, кейин оёқ билан босиб, маълум қалинликка келтирилади,

ўлчамга қараб қисмлари тайёрланади, улар бир-бирига уланади. Якунида обдон ишлов берилади. Шу тариқа хунараманднинг машаққатли меҳнати эвазига тандир бунёд бўлади.

Ўзбек хунарамандчилигида ўзининг қадимий анъаналарига эга бўлган тандирчиликни фақат эркакларгина шуғулланиб келган санъат тури сифатида яхши биламиз. Бироқ, Олмаҳон опа сингари меҳнаткаш, сабр-матонатли аёллар хунар эгаллашда эркаклардан кам эмасликларини кўриб, ҳавас қилсак, ўрناق олсак арзийди.

**Дурдона ҒОҒҒОРОВА,
"Навбахор" газетаси бош
муҳаррири.**

МУАССИС:
«Farg'ona haqiqati» va
«Ferganskaya pravda»
gazetalari tahririyati

Бош муҳаррир:
Рустам ОРИПОВ.

2021 йил 18 августда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги Фарғона вилояти ҳудудий бошқармасида 12-001 рақами билан рўйхатдан ўтган.

Газета "Полиграф-пресс" МЧЖ босмаҳонасида таҳририятнинг оригинал макети асосида офсет усулида А-3 формат (8 саҳифа)да 1945 нусхада чоп этилди.
Буюртма №:504. Босмаҳона манзили: Фарғона вилояти, Маргилон шаҳри, Туркистон кўчаси, 236-«б» уй.

Бизнинг манзил:
150114, Фарғона шаҳар, Соҳибқирон Темур кўчаси, 28-уй.

Бош муҳаррир қабулхонаси: (факс) 73 226-02-70.
Реклама ва эълонлар: 73 226-71-24.

Саҳифаловчи: Достонбек Холматов.
Босишга топшириш вақти: 18.00.
Топширилди: 17.00.

